

แนวทางในการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในหมู่ที่ 14
ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Development of People's Democratic Ways
in Moo 14, Ban Song Sub-District,
WiangSa District, SuratThani

กฤษณะ กลางเดือน¹
จตุพล ชูจันทร์²
ภมรรัตน์ สุธรรม³

Kritsana Klangduen
Chatupon Choochan
Pamonrat Sutham

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย และพัฒนาและประเมินวิถีประชาธิปไตยของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งขั้นตอนและวิธีการศึกษา 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับความต้องการการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ระดับความต้องการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของประชาชนในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระบบการเมือง เป้าหมาย และวิถีชีวิตตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเทคนิค AIC คัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมแบบเจาะจง จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน (A¹) ด้านเป้าหมาย พบว่า ประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ส่วนใหญ่

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ไม่เห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็น และอยู่ในวงแคบๆ ด้านระบบการเมือง พบว่า มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง การไม่เข้าร่วมการประชุม และผู้นำหวังกอบโกยผลประโยชน์ และด้านวิถีชีวิต ได้แก่ การพูดจาด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ นินทากล่าวร้ายเสียสติ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน การกำหนดแนวทางการพัฒนาในอนาคต (A²) ด้านเป้าหมาย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์งาน กิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ร่วมกันเสนอความคิดเห็น ผู้นำควรรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ด้านระบบการเมือง ได้แก่ การซื้อสิทธิ์ขายเสียง การใส่ร้ายฝ่ายตรงข้าม ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ประชาชนมีสิทธิ์เสนอผู้รับเลือกตั้ง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และด้านวิถีชีวิต ได้แก่ การพูดจាកันด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น ร่วมรับฟัง และเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชนในโอกาสต่างๆ

การสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence : I) ในด้านเป้าหมาย พบว่า ประชาชนมีแนวคิดให้ตั้งกลองรับความคิดเห็นเพื่อผู้นำชุมชนได้ทราบถึงความต้องการหรือการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชนที่แท้จริง หรือเปิดลานกาแฟตอนเช้าให้ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ด้านระบบการเมือง มีความต้องการปรับปรุงคุณสมบัติของผู้แทน การเข้าสู่ตำแหน่งที่โปร่งใส สนับสนุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ด้านวิถีชีวิต พบว่า ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตย สำหรับการระดมความคิดเห็นแยกประเภทโครงการ จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม คำนึงถึงคนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ และสามารถแก้ปัญหาได้หลายอย่าง ทั้งกิจกรรมที่ประชาชนจัดทำด้วยตนเอง เสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และเสนอหน่วยงานอื่นๆ

การสร้างแนวทางในการปฏิบัติ (Control : C) การแสวงหาผู้รับผิดชอบ (C¹) ให้สมาชิกแต่ละคนมาลงชื่อในกิจกรรมโดยสมัครใจ กิจกรรมที่สามารถทำได้ คือ กิจกรรมตั้งกลองรับความคิดเห็นเพื่อเสนอต่อผู้นำชุมชน กิจกรรมที่ต้องขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบล คือ การประชุมประชาคมเสริมสร้างประชาธิปไตยในชุมชนเพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน ส่วนกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น คือ การอบรมให้ความรู้ในเรื่องการเมือง การวางแผนแต่ละกิจกรรม (C²) เป็นการกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนที่ชัดเจนของการจัดกิจกรรมแต่ละประเภททั้งที่สมาชิกสามารถทำได้

ที่เสนอองค์การบริหารส่วนตำบล และที่จะขอการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ผลการประเมินวิถีประชาธิปไตยของประชาชน โดยเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนการอบรมและหลังการอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้หลังการอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การพัฒนา วิถีประชาธิปไตย

Abstract

The objectives of this research were to study the needs for development of people's democratic ways, and to develop and assess the people's democratic ways in Moo 14, Ban Song Sub-District, Wiangsa District, Surat Thani. The research procedure consisted of two steps according to the objectives as follows :

Step 1 was used to study the needs for development of people's democratic ways by reviewing related literature and studies and to collect data by using a questionnaire. The research finding showed that the overall needs for development of people's democratic ways in the community were at a high level ranked in descending order : political system, target, and ways of life, respectively.

Step 2 was used to develop people's democratic ways. The researchers conducted a workshop using the AIC technique and selected 30 participants by using purposive sampling. The analysis of problems in present toward the development of people's democratic ways (A¹) regarding the target showed that the people did not have opportunities to express opinions on various matters and most people did not realize the importance of expressing opinions. Regarding the political system, there was a vote

buying and a lack of attendance, and the leaders hoped to take advantages only. Regarding ways of life, the problems were people spoke impolitely and ironically; people did not accept others' opinions; and people were not involved in planning. The analysis of determining possible solutions for the future (A²) regarding the target showed that people should be involved in the public relations for activities being held in the community; the community leaders should listen to others' opinions; people should be educated in rights and how to be good citizens according to democratic ways. Regarding political system, the problems were there was a vote buying and scandalization of political opponents; the leader should have a broad vision; and the citizens should have a right to propose a candidate and should be educated in election.

For creating development (Influence : I) regarding target, people suggested having a box of comments so that the community leaders can be aware of the requirements or actual development of people's democratic ways, or a morning coffee field where people can exchange opinions. Regarding political system, people showed the needs to improve qualification of candidates, transparent inauguration, support of engagement against vote buying, being educated in election. Regarding ways of life, people showed the needs to take part in the development of people's democratic ways. For brainstorming, there was a classification of campaigns and prioritization of activities focusing on the fact that most people would be able to get benefits and those activities, which were done by the people themselves, presented to Sub-District Administration Organization, and presented to other sectors, can solve many problems. For creating practice guidelines (Control : C) and seeking a person in charge, each member was asked to register for activities voluntarily. The activity that was done by people themselves was having a

box of comments being heard by the community leaders. The activity that required some helps from the Sub - District Administrative Office was community meetings strengthening democracy in the community for sustainable development. In addition, the activity that required some helps from other sectors was trainings providing knowledge about politics. Planning (C²) was used to indicate precise details and steps of each activity, which was done by them, presented to Sub-District Administration Organization, and presented to other sectors. The analysis of the people's democratic ways by comparing knowledge about democratic ways of the sample between pre-training and post - training showed that the post-training score was higher than the pre - training score at statistical significance level of 0.05.

Keywords : development of democratic ways

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาธิปไตย คือ การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และพัฒนาพฤติกรรมตามแนวทางประชาธิปไตย จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนไทยทุกคน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย เคารพในกติกาดำเนินกิจกรรมการเมือง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง และมีบุคลิกภาพ/ลักษณะนิสัยของผู้ที่มีวิถีชีวิตตามแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การศึกษาจะต้องพัฒนาคนให้มีปัญญาเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เป็นแก่นแท้ของประชาธิปไตยและสามารถนำไปใช้จนเป็นวิถี การพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทยจึงจะถือว่าประสบความสำเร็จ (เกชา ศักดิ์สมบูรณ์, 2550)

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบการงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงามทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุกๆ ด้านของชีวิต และเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตในโลกที่มีกระแสเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบให้วิถีชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปลูกฝังการรู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2543)

ดังนั้น เพื่อการปฏิบัติตนของประชาชนในพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และวิสัยทัศน์และพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของชุมชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. พัฒนาและประเมินความรู้ความเข้าใจวิถีประชาธิปไตยของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย ของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) การเก็บข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถาม นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน

สถานที่ดำเนินการวิจัย ดำเนินการศึกษาในพื้นที่ชุมชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นสถานที่เก็บข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวใน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งสิ้น 380 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือก ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามเพื่อทำการสำรวจความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของชุมชน ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970 : 607 – 610) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ ร้อยละ 5 ซึ่งจากตารางสำเร็จรูป ได้จำนวนของประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 191 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่นำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย ประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยขอคำแนะนำจากผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษางาน

วิจัยในการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สภาพครอบครัวที่อาศัยอยู่ ที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเฉพาะด้านเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อมูลในด้านต่อไปนี้

- 1) ความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย ด้านเป้าหมาย จำนวน 9 ข้อ
- 2) ความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย ด้านระบบการเมือง จำนวน 12 ข้อ
- 3) ความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย ด้านวิถีชีวิต จำนวน 15 ข้อ

การตรวจสอบเครื่องมือ

เพื่อให้การเก็บข้อมูลภาคสนามมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยทำการทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expert) 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าความสอดคล้องของข้อความกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุง ให้ถูกต้อง เหมาะสม และครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด (Content Validity) แล้วนำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น

2. ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันจำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของ ครอนบาค (Cronbach Method) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2554 : 200) โดยเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นจะต้องมีค่าที่คำนวณได้ ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ผลการทดสอบเครื่องมือที่สร้างขึ้น พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบเครื่องมือแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน ที่เตรียมไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเรียบร้อยแล้ว นำมาดำเนินการวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน คือ

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บจากภาคสนาม โดย
 - 1.1 ตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของการตอบคำถาม
 - 1.2 ตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูล
 - 1.3 ตรวจสอบความเป็นเอกภาพของข้อมูล
 - 1.4 ตรวจสอบจำนวน ต้องได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 หากมีข้อผิดพลาดก็ดำเนินการแก้ไขให้สมบูรณ์

2. การจัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ออกตรงห้ส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Science : SPSS)

3. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 3.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ในการจัดลำดับชั้นเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไป

- 3.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stand Deviation) ของข้อมูลเฉพาะด้าน เพื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชนหมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการนำคำตอบจากแบบสอบถาม

การประเมินค่าจัดระดับความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชนหมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยนำผลคะแนนคำตอบมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดระดับความสำคัญ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์น้ำหนักเฉลี่ย (Weight Mean Score : WMS)

การนำเสนอสภาพปัญหาความต้องการการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชนหมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มากำหนดโครงสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ผู้วิจัยนำเสนอสภาพปัญหาความต้องการ การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป มากำหนด

เป็นสภาพปัญหาและความจำเป็นในการสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและประเมินรูปแบบวิถีประชาธิปไตยของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบวิถีประชาธิปไตยของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การพัฒนา รูปแบบวิถีประชาธิปไตยของประชาชนผู้วิจัยใช้รูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยกระบวนการเทคนิค AIC เป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนารูปแบบวิถีประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชนผู้เข้าร่วมการอบรม จำนวน 30 คน มีวิธีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเรียนรู้หรือศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา (Appreciation : A) เกี่ยวกับการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยของประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนได้แสดงความคิดเห็นรับฟังหาข้อสรุปร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และเป็นประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกโดยการเขียนผังความคิดและเขียนข้อความเป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นตอนการสร้างแนวทางในการพัฒนา (Influence : I) เป็นการกำหนดมาตรการหรือการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมได้หาวิธีการและเสนอทางเลือกในการพัฒนาตามที่ได้สร้างภาพฟังประสงค์หรือที่ได้ช่วยกันกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ ในขั้นนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การให้สมาชิกในกลุ่มได้ระบุกิจกรรม หรือโครงการที่จะทำให้บรรลุถึงเป้าหมาย และขั้นของการแยกประเภทกิจกรรมและตัดลำดับความสำคัญ

3. การสร้างแนวทางในการปฏิบัติ (Control : C) ขั้นตอนการสร้างแนวทางในการปฏิบัติ คือ การยอมรับและทำงานร่วมกันโดยนำเอาโครงการหรือกิจกรรมมาปฏิบัติ และจัดกลุ่มดำเนินการนั้นประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การแบ่งความรับผิดชอบ และขึ้นวางแผนสำหรับแต่ละกิจกรรม

การประเมินรูปแบบวิถีประชาธิปไตยของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้การประเมินระดับความรู้ความเข้าใจก่อนและหลัง ทำการประชุมเชิงปฏิบัติการ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คน ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน สถานภาพตามทะเบียนบ้านเป็นหัวหน้า ครอบครัวยุ และเคยเข้าร่วมในการประชุมประจำหมู่บ้านและร่วมเสนอแนวคิดในการพัฒนา

ผลการศึกษาระดับความต้องการ การพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของประชาชน ในชุมชนโดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระบบการเมือง ด้านเป้าหมายของชุมชน และด้านวิถีชีวิต ตามลำดับ

การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของประชาชน ในแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ด้านเป้าหมาย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ การยึดมั่นในหลักของระบอบ ประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การเห็นคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามแบบอย่างการปกครองระบอบประชาธิปไตย และ มีความเลื่อมใสศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ด้านระบบการเมือง พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ให้มีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับระบอบการเมืองการปกครองประชาธิปไตย มีการรับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองบุคคลสามารถสำนึกในผลประโยชน์อันชอบธรรม ของตนเองและประโยชน์ส่วนร่วมให้เป็นผู้ที่ยึดในหลักการที่ถูกต้องมีระเบียบวินัยรู้จัก พึ่งพาอาศัยตนเองรู้จักประสานประโยชน์ร่วมกันกับเพื่อนร่วมชาติของตนและประเทศมีทั้ง ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สงบสุข เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุดในระดับมากตามลำดับ

3. ด้านวิถีชีวิต พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ร่วมกันพิจารณาผลงานของกลุ่มและเมื่อมีข้อผิดพลาดก็ร่วมมือกันแก้ไขช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม มีส่วนร่วมวางแผนการทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ และให้มีการจัดระเบียบการเข้าแถวรับสิ่งของหรือรับบริการตามลำดับก่อน - หลัง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตย จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความต้องการในการพัฒนาประชาธิปไตยในด้านการรักษากฎหมายมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาให้ประชาชนในหมู่บ้านมีปรัชญาในการดำเนินชีวิต การประชาสัมพันธ์แจ้งงบประมาณการใช้จ่ายในการพัฒนาหมู่บ้าน และการพัฒนาให้ประชาชนรู้จักการมีส่วนร่วม

การพัฒนาและประเมินความรู้ความเข้าใจวิถีประชาธิปไตยของประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยกระบวนการเทคนิค AIC

การวิเคราะห์สภาพปัญหาในการใช้วิถีประชาธิปไตยในชุมชนของประชาชนในปัจจุบันเน้นการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน (A^1) พบว่า

1. การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชน ในด้านเป้าหมาย มีสภาพปัญหา ดังนี้

1.1 ประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ภายในหมู่บ้านและตำบล

1.2 ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็น เพราะไว้วางใจผู้นำที่ตนเลือกอยู่แล้วและต้องประกอบอาชีพ

1.3 การแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่จะอยู่ในวงแคบแค่เพื่อนบ้านหรือคนรู้จักไม่กี่คน

2. การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชนในด้านระบบการเมืองมีสภาพปัญหา ดังนี้

2.1 การซื้อสิทธิ์ขายเสียง

2.2 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมการประชุมประจำหมู่บ้าน

- 2.3 ผู้นำหวังเข้าไปกอบโกยผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่
3. การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชนในด้านวิถีชีวิตมีสภาพปัญหา ดังนี้
- 3.1 ประชาชนส่วนใหญ่มักพูดด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ และมักนินทากล่าวร้าย
เสียชื่อเสียงผู้อื่น
- 3.2 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3.3 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานในหมู่บ้าน
- ผลการสรุปปัญหาด้านวิถีประชาธิปไตยของชุมชนโดยใช้กระบวนการ AIC พบว่า
ประชาชนควรได้รับการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชนเป็นไปในอนาคต (A²) สรุปแยกเป็น
ด้านๆ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังนี้
1. การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชน ในด้านเป้าหมาย พบว่า สมาชิก
ต้องการให้เป็นในอนาคต มีดังนี้
- 1.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์งานของหมู่บ้าน กิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน
โดยการประชุมร่วมกัน และร่วมเสนอความคิดเห็นร่วมกันมากกว่านี้
- 1.2 ผู้นำชุมชนควรมีการรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนที่เสนอไป
- 1.3 ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนว่า ประชาชนมีสิทธิหน้าที่ และ
การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยอย่างไร
2. การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชน ในด้านระบบการเมือง พบว่า สมาชิก
มีความต้องการให้ในอนาคตดังนี้
- 2.1 ไม่อยากให้มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง
- 2.2 การปราศรัยหาเสียงไม่ควรมีการใส่ร้ายฝ่ายตรงข้าม
- 2.3 ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- 2.4 ให้ประชาชนมีสิทธิที่จะเสนอผู้รับเลือกตั้ง
- 2.5 ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งกับประชาชนโดยคณะกรรมการ
การเลือกตั้งหรือนักวิชาการ
3. การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชน ในด้านวิถีชีวิต พบว่า สมาชิกอยากให้
เป็นไปในอนาคต มีดังนี้
- 3.1 ประชาชนควรพูดจกกันด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น

3.2 อยากให้ประชาชนในหมู่บ้านร่วมรับฟัง และเสนอความคิดเห็น ในการพัฒนาชุมชนในโอกาสต่างๆ

3.3 อยากให้มีกล่องแสดงความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชน เพื่อเสนอความคิดเห็นแก่ผู้นำชุมชน

จากการพิจารณาถึงสิ่งที่สมาชิกอยากจะเป็นในอนาคต ปรากฏว่าสมาชิกอยากให้ชุมชนมีการพัฒนาวิถีประชาธิปไตย ตามหลักพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย และอยากให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักวิถีประชาธิปไตยในชุมชน

ผลการสร้างแนวทางในการพัฒนา (Influence : I) ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมได้หาวิธีการและเสนอทางเลือกในการพัฒนาตามที่ได้สร้างภาพ ฟังประสงค์หรือที่ได้ช่วยกันกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ ในขั้นนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การให้สมาชิกในกลุ่มได้ระบุงิจกรรมหรือโครงการที่จะทำให้บรรลุถึงเป้าหมาย และขั้นของการแยกประเภทกิจกรรมและตัดลำดับความสำคัญ ซึ่งผลของการปฏิบัติการมีดังนี้

การประชุมระดมความคิดเห็นโดยการระบุงิจกรรมหรือโครงการในด้านเป้าหมาย พบว่า สมาชิกในกลุ่มมีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากโครงการที่ประชาชนคิดขึ้นมา คือ การตั้งกล่องรับความคิดเห็นของประชาชนทุกคนในชุมชน เพื่อให้ผู้นำชุมชนได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนหรือการเปิดลานกาแพตอนเช้า เพื่อให้ประชาชนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของผู้นำในชุมชน

ความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชน ด้านระบบการเมืองของผู้ร่วมปฏิบัติ พบว่า สมาชิกในกลุ่มมีความต้องการที่จะพัฒนาระบบการเมืองในหมู่บ้านให้ดีขึ้น โดยจะเน้นที่คุณสมบัติของตัวผู้แทน และการเข้าสู่ตำแหน่งของตัวผู้ปกครองที่โปร่งใส ดูได้จากกิจกรรมที่สมาชิกในกลุ่มได้คิดขึ้นมา คือ โครงการส่งเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง นอกจากนี้ สมาชิกในกลุ่มยังต้องการที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง สมาชิกในกลุ่มยังต้องการที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กก.ตำบล) อีกด้วย

ความต้องการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยในชุมชนด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตยของผู้ร่วมปฏิบัติ พบว่า สมาชิกในกลุ่มมีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของคนในชุมชน จะเห็นได้จากโครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนคิดขึ้นมา คือ โครงการอบรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น และรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีสติสัมปชัญญะ ปราศจากอคติ และมีความอดทน ต่อความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน และการจัดประชุมประชาคมเสริมสร้างประชาธิปไตยในชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนตามชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การระดมความคิด แยกประเภทโครงการและจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมของแต่ละประเภทโดยคำนึงถึงคนส่วนใหญ่ ได้รับประโยชน์ และสามารถแก้ปัญหาได้หลายอย่าง ซึ่งผลของการจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกิจกรรม โดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเป้าหมาย ด้านระบบการเมือง ด้านวิถีชีวิต สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ กิจกรรมที่ประชาชนจัดทำด้วยตนเอง กิจกรรมที่เสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และกิจกรรมที่เสนอหน่วยงานอื่นๆ พบว่า โครงการที่ต้องดำเนินการ ประกอบด้วย โครงการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมือง โครงการประชุมประชาคมเสริมสร้างประชาธิปไตยในชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โครงการตั้งกล่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเสนอต่อผู้นำชุมชน และโครงการอบรมความรู้เฉพาะด้านในเรื่องวิถีประชาธิปไตยในชุมชนและสังคม

การสร้างแนวทางในการปฏิบัติ (Control : C)

ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การแบ่งความรับผิดชอบ และขึ้นวางแผนสำหรับแต่ละกิจกรรม

การแสวงหาผู้รับผิดชอบ (C¹) ดำเนินการโดยให้สมาชิกแต่ละคนมาลงชื่อในกิจกรรมโดยสมัครใจ ในขั้นตอนของการแสวงหาผู้รับผิดชอบ พิจารณาจากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่สามารถทำเองได้ คือ กิจกรรมตั้งกล่อรับความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละชุมชนเสนอต่อผู้นำชุมชน เนื่องจากกิจกรรมนี้ไม่ต้องใช้งบประมาณมาก ส่วนกิจกรรมที่ต้องขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบล คือกิจกรรมประชุมประชาคมเสริมสร้างประชาธิปไตย ในชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะต้องมีการใช้งบประมาณมาก และต้องได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือ

จากหน่วยงานอื่น คือ กิจกรรม อบรมให้ความรู้ในเรื่องการเมือง ซึ่งต้องเชิญคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.ตำบล) มาให้ความรู้แก่ประชาชน ในด้านการเลือกตั้ง ซึ่งทั้ง 3 กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สมาชิกได้เสนอขึ้น และมีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนสำหรับแต่ละกิจกรรม (C^2) ในขั้นตอนของการวางแผนแต่ละกิจกรรมนั้น เป็นการจัดทำแผนของกิจกรรมที่สมาชิกทำได้เอง และกิจกรรมที่เสนอองค์การบริหารส่วนตำบล และกิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากแหล่งอื่นๆ โดยนำกิจกรรมของแต่ละประเภทที่ได้ถูกคัดเลือกมาดำเนินการ โดยในการจัดทำแผนของกิจกรรมประเภททำเองได้ สมาชิกต้องตอบคำถามต่อไปนี้ จัดทำแผน คือ ทำอะไร (ชื่อโครงการ) ทำแล้วได้อะไร (ผลที่คาดว่าจะได้รับ) ทำที่ไหน (สถานที่ดำเนินการ) ทำอย่างไร (วิธีดำเนินการ) ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง (วัสดุอุปกรณ์) ทำเมื่อใด (วัน เวลาที่ดำเนินการ) ใครบ้างที่จะช่วยทำ (ชื่อผู้ที่จะช่วยในโครงการ) และใครรับผิดชอบ (ผู้ดูแลประสานงาน) แต่ในส่วนของกิจกรรมที่จะต้องเสนอองค์การบริหารส่วนตำบล และขอสนับสนุนจากแหล่งอื่นนั้นหัวข้อของการจัดทำแผนจะเป็นดังนี้ ทำอะไร (ชื่อโครงการ) ทำแล้วได้อะไร (ผลที่คาดว่าจะได้รับ) ทำที่ไหน (สถานที่ดำเนินการ) ขอเมื่อไร (ปีที่ของบประมาณ) จะขอจากหน่วยงานไหน (ชื่อหน่วยงานสนับสนุน)

ในขั้นตอนของการวางแผนสำหรับแต่ละกิจกรรมนั้น ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจกรรมที่สมาชิกสามารถทำเองได้ กิจกรรมที่เสนอองค์การบริหารส่วนตำบล และกิจกรรมที่จะขอการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

ข้อควรคำนึงในการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยกระบวนการเทคนิค AIC ประกอบด้วย

1. การควบคุมเวลาเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะสมาชิกจะมาช้ากว่ากำหนด
2. การสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกที่เข้าร่วมปฏิบัติการวิจัยในกระบวนการ AIC เพราะประชาชนส่วนมากจะไม่เข้าใจในกระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิค AIC
3. การควบคุมกลุ่มประชากรให้อยู่ตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย เพราะหลังจากพักรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ประชากรส่วนหนึ่งจะกลับบ้าน
4. การถกเถียงหาข้อสรุป ต้องมีเทคนิควิธีการ ซึ่งควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี แต่ยังคงดำเนินการ (Moderator) ต้องมีประสบการณ์ในการ

ตัดประเด็นสำหรับคนที่พูดมากเกินไป พูดนอกประเด็น ฯลฯ

5. ไม่ควรให้สมาชิกในองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพราะทำให้สมาชิกเกิดความเกรงใจจนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ผลการเปรียบเทียบการทดสอบความรู้เกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างก่อนการอบรมและหลังการอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้หลังการอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ระดับความต้องการการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของประชาชนในชุมชนในภาพรวมประชาชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ลำดับที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านระบบการเมืองที่แสดงให้เห็นว่า ในชุมชนยังไม่เกิดความเป็นประชาธิปไตยขึ้นมา มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง มีการว่าร้ายป้ายสี ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้รูปแบบการเมืองของชุมชนเปลี่ยนไป และควรจะมีการสร้างแนวทางการพัฒนาขึ้นมา รองลงมา คือ ด้านเป้าหมาย ส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของชุมชนต่อสาธารณะ มีการรับฟังความคิดเห็นกัน และกัน ตลอดจนการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิถีชีวิตประชาธิปไตย และลำดับสุดท้ายคือด้านวิถีชีวิตซึ่งมีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคีและสงบสุข

ในส่วนของความต้องการการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึง การพัฒนาที่เกี่ยวกับลักษณะการกระทำ การแสดงออก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนสามารถนำเอาหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวันจนติดเป็นนิสัย ความต้องการการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ได้จากการวิจัยจะสอดคล้องกับแนวคิดของสาโรช บัวศรี ที่ได้กล่าวถึงองค์สามของประชาธิปไตยได้แก่

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นเป้าหมาย หรือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นความคิดเห็นร่วมกันของประชาชน หมายถึงความเชื่อ ความยึดมั่นของประชาชนในพื้นที่ซึ่งประกอบด้วยหลักการ คือ ความเสมอภาคของบุคคลทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและ

สังคม ตลอดจนการที่บุคคลมีเสรีภาพในการกระทำต่างๆ ได้ตามความสมัครใจ เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน การโฆษณา เป็นต้น ครอบคลุมที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองการปกครอง หมายถึง การปกครองที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด และรัฐธรรมนูญนั้นมีการแบ่งแยกอำนาจออบิปไตยออกเป็นสัดส่วน อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ กำหนดความสัมพันธ์ของอำนาจไว้ว่า ผู้ปกครองจะได้อำนาจมาโดยวิธีใดจะใช้อำนาจอย่างไร และมีวิธีการรักษาอำนาจไว้อย่างไร กำหนดสิทธิหน้าที่ของประชาชนและของรัฐบาลและกล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิของประชาชน ประชาชนจะใช้อำนาจ สติปัญญาเลือกผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย มีระบบพรรคการเมืองซึ่งทำตัวเป็นตัวแทนของกลุ่มประชาชน ให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน การให้สิทธิทางการเมืองโดยไม่จำกัดเพศและฐานะของบุคคล

3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต การปกครองระบอบประชาธิปไตย ถ้าจะมีเพียงเป้าหมาย หรือรูปแบบทางการเมืองการปกครองเท่านั้น การปกครองย่อมจะไม่บรรลุเป้าหมาย ถ้าขาดองค์ประกอบที่สามของประชาธิปไตย คือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตอันหมายถึงประชาธิปไตยที่คนในชาติทั้งชาติจะต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะอยู่ในบ้าน อยู่ในสถานศึกษา อยู่ในหน่วยงานหรืออยู่ในกลุ่มเพื่อนจะต้องยึดหลักหรือใช้หลักของประชาธิปไตยเท่านั้นปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ประชาธิปไตยจึงจะเกิดขึ้นในบ้านในเมืองได้อย่างสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้นำความหมายและคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นมาศึกษาความต้องการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตย โดยสอบถามจากประชาชน หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจากผลการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนพบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการ การพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของประชาชนในชุมชน ด้านระบบการเมืองเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านเป้าหมาย และด้านวิถีชีวิต ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ประชาชนแต่ละคนนั้นจะมีความต้องการแตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพรรณ รินเกลื่อน (2549) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนท่าเพื่อองวิทยา อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยในด้านระบบการเมืองมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านวิถีชีวิต และ

ด้านเป้าหมาย ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ ดังนี้

1. ชุมชนควรมีการนำรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในภายในชุมชน เพื่อการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และดำรงชีวิตที่ดั่งงามตามระบบประชาธิปไตยต่อไป

2. ชุมชนควรมีการนำรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยไปใช้ในการเสริมสร้างความรู้ และความเข้าใจให้กับชุมชนในโอกาสต่างๆ เช่น การประชุมหมู่บ้าน และควรมีการจัดฝึกอบรมเป็นระยะ เพื่อให้เกิดผลดีและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยสำหรับประชาชนในชุมชนอื่นๆ โดยการศึกษาหาความต้องการ ในการพัฒนาจากหลายๆ ฝ่าย

2. ควรมีการศึกษาด้านความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตนตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยในชุมชน

3. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในชุมชน

4. การศึกษาปัญหาในการพัฒนาเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตยในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- เกษาศักดิ์สมบูรณ์. (2550). **ศึกษาระดับความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในหมู่บ้านของอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2543). **ประชาธิปไตยไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ : สหายบล็อกและการพิมพ์.
- นวพรรณ รื่นเกลื่อน. (2549). **การพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเรียนท่าเพื่อวิทยา อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2554). **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3) : 607 - 610.